

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVI ČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Kancelparagraf.

V sredo je bil po prizadevanju slovenskih liberalcev sprejet kancelparagraf, od katerega si slovenski svobodomislec obeta, da jim bo pomagal na konja. Motijo se ti gospodje, pa naj se že imenujejo demokrate, samostojne ali narodne socialiste. Ta trojica je namreč vsa zaljubljena v to zmedo svobodomiseltva. Tudi narodnim socialistom, ki tako radi igrajo vlogo pomirjevalcev, je padlo umetno ličilo z obraza, in pokazali so svoje pravo lice. In to je dobro, da se poznamo. Samo to je čudno, kako bo veliki koroški narodnjak Brandner pred koroškimi Slovenci mogel zagovarjati tak paragraf, ki bi vezal usta koroški slovenski duhovščini tudi v narodnem delu. Toda to je njegova stvar.

Mi smo si na jasnem, da kancelparagraf tega, kar hoče, ne bo dosegel in da se bodo uresničile besede dr. Gosarja, ki je v konstituentni dejal: »Veselim se tistih velikih mož, ki jih bo kancelparagraf rodil.«

V svojem znanem govoru je dr. Gosar temeljito raztrgal liberalne fraze, s katerimi so skušali zagovarjati liberalci svoj kancelparagraf. Iz njegovega govora vzemimo naslednja izjavljaj:

»Sedaj pride zadnji stavek člena 12., ki obsega slavni kancelparagraf. Gospodje, mislim... (Nemir, ugovori in medklci. Predsednik dr. Ivan Ribar: Molim, gospodje, da se umirite in ne motite govornika.) Če se spomnimo prvega stavka tega člena, kjer se pravi: »jamčava se svoboda vere in vesti,« ni dvoma, da je določba: »verski predstavniki ne smejo upotrebljavati svojo duhovno vlast preko verskih bogomolj ali preko napisa verskog karaktera ali inče pri vršenju svoje zvanične dužnosti u parlijske svrhe,« v direktnem nasprotju z njim.

Gospodje, Vi imate lahko za to, da ste unesli to določbo, svoje razloge. Edini, vsaj navidezno objektivni in stvarni razlog za to pa bi bil ta, da more duhovnik v preveliki meri vplivati na državljane ter s tem omejevali njihovo osebno svobodo in na ta način ovirati možnost, da bi oni v javnem političnem življenju sodelovali tako, kakor bi sami želeli in kakor bi njim samim koristilo.

Če bi bilo to resnično, vobče resnično, potem bi se dalo o upravičenosti Vašega predloga govoriti. Toda za tako določbo je treba, da ne navedete samo dveh, treh izjemnih slučajev in potem sklepate iz tega obče pravilo za vse, marveč morate imeti množico takih slučajev. Toda za ta slučaj Vas vprašam, gospodje, kaj ne donesete podobnega kancelparagrafa za tiste, ki imajo gospodarsko premoč ter jo zlorablajo in vplivajo na druge državljane, da ti ne morejo varovati svojih pravic? (Klici: Dobro!)

Jaz in vsi, ki poznate razmere v naši državi, morate priznati, da je moč kapitala nad delavnimi sloji mnogo, mnogo večja, nego je moč duhovnika nad njegovimi verniki. (Priljubljenost in ploskanje na desnici — medklci v centru.) To velja za katolike, pravoslavne, protestante in sploh za vse. Če zahtevate izjemne določbe za duhovnike, tedaj jo zahtevajte za vse državljane, ne pa samo za en stan! (Poslanec Wilder: Stavite svoje predloge!)

Imamo predloge, ki merijo na to, ki pomenijo v praksi isto. (Poslanec Milan Pribičević: Mi bomo te predloge sprejeli, samo stavite jih!)

Gospodje, ni treba specialnega kancelparagrafa za kapitaliste. Sprejmite naše socialno ekonomske odredbe, pa bo stvar urejena in ne bo mogel nihče izrabljati svoje gospodarske premoči, izkoriščati delavskih slojev in ovirati kogarkoli, da ne bi mogel svobodno vršiti svojih političnih dolžnosti, oziroma posluževati so svojih pravic. (Priljubljenost in ploskanje.)

Priznam, da se sem in tja zlorabi cerkvena oblast in duhovniški vpliv. Toda da to se dogaja tudi pri državnih oblasteh. Kjer bodo ljudje imeli oblast v rokah, tam se bodo dogajali čisto gotovo tudi slučaj, v katerih se bo oblast zlorabljala. Gospe moja, meni je žal, kadar izvem, da se je verska oblast zlorabljala v prilogi stranki, kateri imam čast pripadati. Žal mi je to kot katoliku, ker vem, da škodi cerkvi, žal mi je kot strankarju, ker vem, da to moji stranki prav nič ne koristi.

Gospodje, čisto jasno je, da mora vsaka vera posegati v praktično življenje. O tem ni dvoma. Po vsaki veri je to življenje z vsemi svojimi pojavi pot do končnega cilja, ki ga vera človeku stavi in kaže. Zato je popolnoma nemogoče ločiti vero od praktičnega življenja. (Klici: Tako je!) To je izključeno. (Poslanec Milan Pribičević: Mi zahtevamo, da se vera ne vmešava v politiko! Dr. Gosar, nadaljuje:) Gospodje, politika je praktično življenje in vera je prav tako praktično življenje. Res so tudi taki ljudje, ki pripadajo eni ali drugi veri, a se to v njihovem praktičnem življenju ne pozna. Toda o teh ne govorim.

Če pa ima vera nujno vpliv na praktično življenje, je zopet jasno, da bo le težko dobiti koga, ki bi mogel objektivno soditi o tem, ali je duhovnik prekoračil mejo, ki ste mu jo postavili tu v ustavi, ali je ni. To je praktično brez velike zlorabe sploh neizvedljivo. Zagovarjati se da samo to, da se duhovnik kaznuje takrat, kadar se mu pred sodiščem dokaže, da je zagrešil nekaj proti državi in njenim zakonom, ne pa proti eni ali drugi politični stranki. (Medklci: To se pravi z drugimi besedami, da naj dela duhovnik v cerkvi, kar hoče.) Gospod poslanec, država nima v notranjosti cerkve nič opraviti, kakor nima nič opraviti v Vašem stanovanju. Res se lahko v cerkvi vrši agitacija proti neki stranki. Toda stranka ni država. Če se pa vrši v cerkvi agitacija proti državi, zaprete lahko duhovnika že po obstoječih zakonih.

Gospodje, dovolite mi, da rečem še nekaj. Gre za stvar, ki se morebiti ne bi dala tako dokazati, kakor da je dvakrat dve štiri, pa jo je vendar le dobro omeniti. Zdi se mi namreč, da izhaja ta Vaš kancelparagraf bodisi iz bojazni pred klerikalizmom, bodisi iz sovraštva proti njemu. (Poslanec Drogenik: Da!) Vi ste priznali. Dobro! Jaz bi najprej hotel vedeti, kaj je klerikalizem. To je eno. Drugič bi pa Vas vprašal, kdo je glavni krivec, da obstoja tudi klerikalizem.

Gospoda moja, vsi veste, da je klerikalizem nadvlada duhovščine. (Priljubljenost.) Klerikalizem pomeni nadvlado duhovščine tudi v stvarih, ki se ne tičejo vere. Gotovo je mogoče, da se to pojavi. (Minister dr. Kukovec: Pri nas imamo klerikalizem!) Dobro! A tedaj Vas vpra-

šam: kdo je kriv tega našega klerikalizma? Nihče drugi, nego Vaša liberalna inteligenca, ki skozi desetletja ni nič delala med ljudstvom. Prvi je prišel in moral priti duhovnik, da se je usmilil ljudstva ter ga dvignil kulturno in gospodarsko. Mi katoliški lajki v Sloveniji smo najhujši nasprotniki klerikalizma, kolikor je na njem slabega, in ga najbolj podiramo s tem, ker gremo med ljudi in delamo zanje, da gredo za nami. (Poslanec Skulj: Vsak pravi duhovnik je v tem oziru na Vaši strani!) Če se hočete boriti proti klerikalizmu, potem se borite s tem, da greste med narod in nesebično pomagajte. (Klici: Tako je!)

Gospodje! Mi se zelo radi bahamo, — žalibog neopravičeno — z demokracijo. Prvi princip demokracije je, da vsak človek v javnem življenju lahko prosto sodeluje in soddločuje o vseh stvarih, ki se tičejo njega. Vi v tem členu uničujete demokracijo, ker jemljete duhovniku pravico do delovanja v javnem življenju. (Ugovori.) Vi jemljete duhovniku pravico, delovati v javnem življenju s tem, ker Vi razsojate o tem, kdaj on zlorablja svojo službo v politične namene.

Kakor sem že večkrat poudaril, ima država pravico, da nastopa z vsemi sredstvi proti vsakemu dejanju, govoru itd., ki ogroža javni red, ki ogroža državo. To je prohibitivno sredstvo. Toda Vi ne smete ustvarjati preventivnih odredb za en stan, dokler ne dokažete, da je ta stan v veliki večini škodljiv državi, da dela proti nji. Kadar ste dokazali, da dela naša duhovščina v večini proti državi, tedaj le izdajte proti njej kancelparagraf. (Viharno odobravanje na desnici. Ugovori v centru.) Gospoda moja, Vi boste že imeli še priliko, da ovržete mojo argumentacijo in dokažete njeno neveljnost. Dovolite mi, gospodje, da povem samo še svoje čisto osebno mnenje k tej stvari. Jaz za svojo osebo se ne plašim tega, da bo prišel kancelparagraf v ustavo, in če pride, rečem samo to, da se veselim tistih velikih mož, katere ho rodil. (Živahno ploskanje na desnici.)

Pogajanja z Italijo zastala.

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Ker se pogajanja o trgovinski pogodbi med Italijo in Jugoslavijo še vedno odlašajo, postaja položaj v tem oziru čimdalje težavnejši. Ne samo z italijanske strani, temveč tudi od naše strani se ne stori noben korak, da bi se pogajanja nadaljevala. Italijani sami pričakujejo, da bo iniciativa za pogajanja izšla od nasprotne strani. S službenega mesta se je po prekinjenju pogajanj poročalo, da so bila pogajanja odgojena radi zbiranja potrebnega gradiva. Pogajanja pa so bila odgojena, ker noče italijanska vlada izprazniti našega okupiranega ozemlja. Po ra-

palski pogodbi bi se imela trgovinska pogajanja pričeti dva meseca po ratifikaciji pogodbe, rok evakuacije okupiranega ozemlja pa v mirovni pogodbi ni bil določen. Naši delegati so v Rapallu sicer zahtevali, naj se določi tudi rok evakuacije, nakar pa Italijani niso hoteli pristati. Italijani tudi sedaj še nameravajo v kratkem izprazniti precejšen del našega ozemlja, ki ga hočejo zapustiti šele, ko bo podpisana trgovinska pogodba, na drugi strani pa naša vlada noče pričeti trgovinskih pogajanj, dokler Italijani ne izpraznijo Dalmacije. Tako se vrti vsa zadeva okoli ene same točke.

Socialno gospodarski del ustave.

Iz seje konstituante.

Belgrad, 27. maja. Na današnji seji konstituante je bil na vrsti III. oddelek ustavnega načrta, ki obsega socialne in gospodarske določbe. Prvi je govoril poročevalec Juraj Demetrovič, ki je našteval dobrote, ki jih prinaša prebivalstvu ta del ustave in priporočal, da ga konstituanta sprejme.

Za njim je dobil besedo posl. dr. Gosar, ki je v temeljitem govoru razkril pomankljivosti in zmote v tem delu vladnega ustavnega načrta. Razvijal je v glavnem te le misli: Potrebno je, da se sprejme v ustavo samo načela in ne program bodočega dela, ker bi z detajliranjem ustava v kratkem času postala časa neprimerna. V sedanjem gospodarskem življenju vlada popolna svoboda, središče tega življenja pa je profit. Danes se ne more govoriti o narodnem gospodarstvu, ker ni urejeno kot celota z gospodarskimi načeli. Jugoslovanski klub zato zahteva, da se vse gospodarsko življenje organizira in podredi družabnim interesom. Zato predlaga, da se ustanovi gospodarski svet, ki bi vršil kontrolo in dal direktive v posameznih gospodar-

skih strokah. V tem gospodarskem svetu naj bi bili zastopani podjetniki, delavci in konsumenti. Glede socialne pravičnosti naglašajo dr. Gosar potrebo, da se ustanovi enotno delavsko pravo in stanovska prava za posamezne stanove in skupine, ter potrebo, da se ustanovijo stanovska zastopstva kot obligatni posvetovalni organi. Zagovarja dalje splošno delovno dolžnost in zahteva, da se uredi splošno obvezno zavarovanje vseh delavskih slojev in da se omogoči delavcem udeležba na čistem dobičku podjetja. Glede davkov opozori, da je sedanji sistem do skrajnosti nepravilčen in da bi bilo treba sprejeti v ustavo načelo, ki odgovarja modernemu socialnemu pojmovanju. Najprej bi bilo treba obdavčiti rente od kapitala in zemljišča, potem pa šele dohodke od dela. Monopoli in carina na splošno važne potreščine bi se morali ukiniti, luksuzni predmeti pa še bolj obdavčiti. Imetje, ki je potrebno za življenje, mora biti prosto davka. Glede odušstva veli, da ni dosti, ako se prepove v ustavi, temveč je tudi treba direktno določiti, da je kaznivo. Na koncu pravi, da je tretje po-

glavje nepopolno in sposobno samo kot podlaga za nadaljnjo preureditev. Zato predlaga, da se tretje poglavje vrne ustavnemu odseku. — Nato je v stvarnem razodboru, ki ga izpremeni. V stvarnem razlaganju gospodarskega programa je pobil popolnoma fraze Juraja Demetroviča, ki je v svojem govoru dokazal, da nima razumevanja za gospodarski razvoj. Trditelj Demetroviča, da je Jugoslovanski klub predlagal v svojem ustavnem načrtu socialnogospodarske določbe na podlagi nemške ustave, ni resnična. Medtem pa samo pobija temeljne razloge vladnih strank proti izpolnitvi gospodarskih določb v ustavi, ker takih določil ni v nobeni drugi ustavi na svetu, a sedaj trdi Demetrovič sam, da ima take zelo napredne določbe nemške ustave. —

Za dr. Gosarjem je imel svoj deviški govor v konstituenti slovenski samostojnež posl. Janko Rajar, živinozdravnik. Vsa njegova modrost se je sukala okoli živinoreja in živinozdravstva, ki sta sicer tudi važna, a kadar se dela ustava, treba vseeno seči malo globlje in dalje.

V popoldanskim seji so bile na vrsti interpelacije, ki so se sukale v glavnem okoli trgovinske politike. K temu predmetu se je oglasil tudi posl. Etbin Kristan, ki je rekel, da vodi vlada gospodarsko politiko izključno na korist gotovim razredom.

Ljubljanski župan.

Ljubljana nima župana, nima občinskega sveta, nima niti komisarja: v Ljubljani vlada — brezvladje. Ze dne 26. aprila so se vršile volitve, pri katerih je doslej vladajoča demokratska stranka bila potisnjena v manjšino. Osem dni po volitvah bi se bil moral izvoliti nov župan. To se še do danes ni zgodilo. Liberalci so namreč vložili na deželno vlado rekurz zoper volitve, ki so jih sami vodili. Ta rekurz očitno ni imel drugega namena nego zavlačevati konstituiranje občinskega sveta. In res deželna vlada do pitice točno ustreza namenom rekurza. Še do danes niso gospodje na Bleiweisovi cesti dobili časa, da bi bili rešili liberalni rekurz. Mi sicer nikakor ne pišemo tega zato, da bi vlada liberalni rekurz zavrgla; kajti dobro vemo, da se imajo novih volitev bati le — liberalci! Toda mi zahtevamo, da se rekurz končno enkrat reši!

Ljubljana, ki se itak že doslej ni odlikovala po sposobnem gospodarstvu, je sedaj sploh brez vsakega gospodarstva. Na magistratu ni nobene kontrole, vse je prepuščeno samo sebi. Ljubljansko prebivalstvo pričakuje dela, a novo izvoljeni občinski svet ne more do dela, ker deželna vlada liberalcem na ljubo izvršuje neke vrste upravno sabotažo nad ljubljanskim mestom.

Za to po našem mnenju tudi ni nobenega razloga več — tudi od liberalne strani ne. Če so liberalci hoteli dobiti časa, da vendar le pridobe svoje nekdanje somišljenike »narodne socialiste« za se, so to lahko že storili. Kako se je vršila »glihenga«, nam ni znano, tudi ne vemo, ali so se gospodje »zglihali« ali ne. Vsekakor pa je čas, da se nemogočemu stanju napravi konec in da na čelo mestne avtonomije stopi od ljudstva izvoljeni župan!

Zato naj bo pasivne rezistence konec — tudi na Bleiweisovi cesti!

Šlezija postane neodvisna?

LDU Pariz, 26. maja. (Havas.) Kakor poroča »Chicago Tribune«, obstaja bajne načrt za neodvisno Gorenjo Šlezijo pod nadzorstvom zveze narodov ali vrhovnega sveta. Ta režim bi trajal 30 let ali tako dolgo, dokler Nemčija ne bi poplačala svojih reparacijskih dolgov. Po 30 letih bi se vršilo novo ljudsko glasovanje. Poljski ugovori bi se mogli odpraviti s tajnimi zagotovili varšavski vladi, tako da bi bili po 30 letih zavarovani poljski interesi.

Belgrajska politika.

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Zeljoradniški klub je na svoji seji določil posl. Avramoviča, da govori v skupščini v imenu kluba o III. oddelku ustave.

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Minister za agrarno reformo Uzunović je v radikalnem klubu podal svojo ostavko. Včeraj je radikalni klub razpravljal na svoji seji o tej zadevi ter je določil Uzunoviću za naslednika dr. Grgića.

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Prometni minister dr. Velizar Janković je izjavil Pašiću, da preklicuje svojo ostavko, ako se mu da zadoščenje na ta način, da demisijski pismo dr. Tomljenović. V parlamentarnih krogih se govori, da stoji za dr. Jankovićem pravzaprav Sv. Pribičević, ki je nezadovoljen z dr. Tomljenovićem, ker ni podvzel na Hrvatskem onih ukrepov, ki mu jih je Pribičević priporočal, vsled česar ga hoče sedaj zamenjati. Bržkone bo ban dr. Tomljenović moral podati ostavko.

PROTI TRGOVINI Z DEKLETI.

LDU Neuenburg, 27. maja. ŠBA) Mednarodni kongres »prijateljci mladih deklet« se je na današnji seji bavil s kupčijo z dekleti in z reglamentacijo prostitucije. Kongres je soglasno sprejel nastopne sklepe, katere bo poslal tajništvu zveze narodov: 1. Trgovina z dekleti se mora smatrati za zločin; 2. pripravljala dejanja so kazniva prav tako kakor zločin sam; 3. ali se ne bi mogla določiti polnoletnost v vseh državah enotno z najmanj 21 leti? 4. trgovina z dekleti v tuzemstvu je prav tako kazniva kakor mednarodna trgovina z dekleti.

STAVKA NA NORVEŠKEM.

LDU Kristijanija, 26. maja. (Wolff.) Danes popoldne se je tukaj pričela velika stavka.

Politični dogodki.

Teror nad našimi poslanci v Belgradu. Iz Belgrada prihajajo poročila, ki morajo naše ljudstvo v dno duše užaliti in ogorčiti. Naše poslance, ki vrše svojo dolžnost in zastopajo v konstituenti voljo našega ljudstva, belgrajsko časopisje in belgrajsko občinstvo sramoti in napada. A ne dovolj tega, so začeli celo službeni organi izvajati nasproti njim najsurovejšo nasilje, tako da naši — kakor tudi hrvatski — poslanci v Belgradu niso niti več življenja varni. Tako so 26. t. m. belgrajski orožniki udarli čez ograjo hiše, v kateri stanujejo naši poslanci in začeli na najnesramnejši način izživati stanovalce. Jugoslovanski klub je zaradi tega nezasiščenega nastopa varnostnih organov zahteval v konstituenti od notranjega ministra pojasnila, a ni dobil odgovora. Kaj naj vse to pomeni? Ali hočejo gotovi krogi res po vsej sili ubiti v prebivalstvu vsako vero, da je ta država pravna in kulturna in mu vsiliti prepričanje, da si mora tu vsak sam delati pravico?

Cenzura poslaniških govorov. V eni zadnjih sej sta hrvatska poslanca Jugoslovanskega kluba Rajić in Barić v svojih govorih prečitata tudi proglas hrvatskih strank na hrvatsko ljudstvo. Ta odstavek v njunih govorih pa je v stenografskem zapisniku črtan. Včeraj sta oba poslanca pro-

testirala proti tej cenzuri poslaniških govorov in zahtevala od predsednika, da brani pravice poslancev. Demokratski predsednik Ribar pa je molčal. Tako se teptajo pravice poslancev, še več, opozicijskim poslancem groze celo vladni policisti pred njihovimi stanovanji. In v takem ozračju se dela ustava SHS!

Kastav svoboden. Dne 26. t. m. so naše oblasti na slovesen način zasedle Kastav in okolico. Pripeljal se je general Maister z majorjem Andrejko, a civilno upravo je prevzel dr. Cukar od zagrebške deželne vlade. Vrlo kastavsko ljudstvo je ta dan svoje osvoboditve slavilo s petjem in cvetjem, s slavloliki in kresovi. Zastopnike naših oblasti je sprejelo s cvetjem in ovacijami, a z duhovniki, ki jih je italijanski teror pregnal iz Istre, je jokalo. Kresovom veselja na Kastavskem so odgovarjala znamenja z lučjo na Učki gori — poroki, da se bratje, ki so topot ostali onstran meje, ne udajajo usodi.

Za naše vojake. Poslanec Ljudske stranke Brodar se je obrnil na vojnega ministra, da izposluje za naše fante, ki služijo v vojski izven ožje domovine, to-le: 1. Slovenskim vojakom naj se z brezplačno vožnjo omogoči, da bodo mogli parkrat na leto obiskati svoje roditelje; 2. slovenskim vojakom III. armade v Macedoniji in v Negotinu naj se dovoli lašna, domača kuhinja; 3. slovenski vojak, ki služi v Macedoniji, so vsi oboleli za malarijo; vojni minister naj odredi, da se vsi slovenski vojaki iz Macedonije premestijo v slovenske kraje. Upajmo, da bo vojni minister pokazal dovolj smisla za te upravičene zahteve in jim ugodil.

Nacionalni petrolerji. »Naprej« poroča, da snujejo demokrati in narodni socialisti s posebnim sodelovanjem sokolstva v Mariboru fašistovsko organizacijo, ki naj bi nad vsem, kar ni njihovega duha, izvajala petrolerski teror po zgledu italijanskega fašizma. Vest je verjetna, ker je v demokratskih in narodnosocialnih vrstah večina ljudi, ki so notranje popolnoma prazni in je edina ideja, za katero so dostopni, nacionalizem v najplehkejšem in najslabšem zmislu. Na tem poprišču se hočejo odlikovati pred drugimi in ker nimajo drugih sposobnosti, hočejo uporabiti pest in revolver. Ni dvoma, da bi takoj našli posnemovalce med svojimi bratci v Ljubljani in drugod po Sloveniji in kmalu bi tudi pri nas videli goreti hunske kresove, videli poboje, ki so na dnevnem redu v okupiranem ozemlju in po Italiji. Do tega pa vsekakor ne bo prišlo, ker smo Slovenci narod, ki ljubi red. Tega si v svoji hiši od krđela puhloglavcev ne bomo dali kršiti.

Dnevni dogodki.

Spominu dr. Lovro Pogačnika! Na Veliki šmaren, dne 15. avgusta t. l. se odkrije na rojstni hiši dr. Lovro Pogačnika spominska plošča. V to svrhu se je osnoval posebni pripravljalni odbor. Predsednik: Valentin Arh, posestnik; podpredsednik: Franc Zorko, župnik; blagajnik: Ivan Žagar, nadučitelj; tajnik: Joško Spendal, vi-

sokošolec. Kamna gorica se pripravlja na dostojno proslavo tega dne. Odbor je razposlal vabila ter obenem prošnje za prispevke. Natančnejši spored še objavimo.

Promoviral je danes v Inomostu za doktorja bogoslovja preč g. Franc Jaklič, prefekt v škofskih zavodih v Šent Vidu nad Ljubljano. Častitamo!

Ukinjena carina. Glasom odločbe gospodarsko-finančnega komiteta je izvozna carina na celulozo in na kavstično sodo in natrijev bikarbonat ukinjena.

Prepoved uvoza soli. Kakor poročajo iz Belgrada, je alvda prepovedala začasno nadaljnji uvoz soli. To zato, ker je v državi nakupljene soli za celo leto in je treua to sol najprej prodati. Cene soli se bodo predpisale.

Novo carinsko tarifo dobimo tekom meseca junija. Nove določbe odgovarjajo v glavnem zahtevam, ki jih je izrazila svoječasná gospodarska enketa v Belgradu. Nova tarifa ima predvsem namen, obvarovati domačo produkcijo pred škodami, ki ji prete od držav s slabo valuto.

Nesreča. V Kropi je med streljanjem topičev nastala eksplozija topiča, ki je težko po glavi in rokah poškodovala 46 letnega Janeza Ermana, ki so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico.

Velika avtomobilska nesreča. Šofer razmejivne komisije v Mariboru Mike je 26. t. m. zvečer po dovršeni službi povabil na izlet z uradnim avtomobilom nekaj svojih znancev in jih popeljal proti Svečini, kjer so pili. Nazaj grede je prisledlo še nekaj drugih oseb na avtomobil. Proti 11. uri so drvili proti Gor. Sv. Kungoti. Tu je avtomobil na ovinku zadel v most, ki vodi čez potok in se z vsemi potniki zvrnil v 4 m globoko strugo potoka. Na mestu nesreče je obležal mrtev finančni paznik Klasinc, sobni slikar Trinkaus je dobil težke poškodbe, ostali so odnesli večje ali manjše rane. Šofe rMike je po nesreči pobegnil in ga še niso dobili. Avtomobil se je razbil.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 15. do 21. maja 1921 dela 323 moških in 88 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 186 moških in 106 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 531. Promet od 1. januarja do 21. maja 1921 izkazuje 11.839 strank in sicer 6036 delodajalcev in 5803 delojemalcev. Posredovanj se je v tem času izvršilo 2894.

Dela iščejo: dninarji, dninarice, pisar, moči, kovinarji, krojači, čevljarji, šivilje, strojniki, kurjači, trgovski sotrudniki, prodajalke, mizarji, natakari, natakari, hotelske sobarice, poljski delavci, poljske delavke, boln. strežnice, perice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: hlapi, dekle, gozd. delavci, monterji za ključav., mizarji, zidarji, tesarji, kolarji, kovinski brusarji, vzgojiteljice, kontoristinja s prakso, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Naša društva.

Križevniška moška in mladeniška Marijina družba obhaja jutri v nedeljo svoj glavni družbeni praznik. Zjutraj je v družbeni cerkvi ob 6. uri sveta maša s skupnim obhajilom, popoldne ob 6. uri pa slovesen shod in darovanje v družbene na-

mene. Obenem pri tem shodu odda vsak družbenik izpolnjeno vprašalno polo. Kdor bi je še ne bil prejel, jo lahko dobi pri posamnih odbornikih.

Ljubljana — Sv. Jakob. Danes točno ob 7. uri sestanek vseh bratov in običajnih prostorih. Udeležba obvezna!

Gg. sodalke kongregacije »Zalostna Matere Božje« tri sv. Florijanu se vabijo k obilni udeležbi pri jutrišnji procesiji župnije sv. Jakoba. — Običajni shod bodo dne 7. junija.

Skupno zborovanje »Razora«, name njeno diskusiji za počitniško delo, se vrša danes — v soboto — točno ob osmih (na sedmih) zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne.

Ljubljanski dogodki.

Iz Nezgoda veslačev. Na Telovo popoldne so se trije mladi veslači vozili s čolnom po Ljubljanici. Na mestu odcepitve Ljubljanice v Gruberjev kanal, kjer je tok zelo močan, je voda čoln zanesla v kanal. Veslači so z vsemi silami skušali priti iz kanala. Zaman. Čoln se jim je prevrnil in vsi so padli v vodo. Neveščti plavanju bili kmalu utonili. Ljudje so jih še pravčasno rešili smrti. Tudi čoln so z največjo težavo privlekli ven.

Novo junaštvo stanovanjskega urada. Kdor je bil kdaj prisiljen, iskati pomoči in pravice pri ljubljanskem stanovanjskem uradu, ta se gotovo do smrti ne bo otrešel neprijetnega občutka, kadar koli bo čul ali čital to ime. Napisi na tistih deskah, ki so del hodnika v liceju spremenjale v uradne prostore stanovanjskega urada, so pričali, kakšno mnenje si je ljudstvo ustvarilo o pravici, ki se je tam krojila. Da je ostal stanovanjski urad stari tudi v novih prostorih, kaže ta-le slučaj: Vdova rajnega Ivana Štefeta se je preživljala na ta način, da je oddajala sobe svoja stanovanja v podnajem. Te dni je pa gospa dobila ukaz stanovanjskega urada, da mora v treh dneh iz stanovanja. Gospa je hitela k načelniku stanovanjskega urada Hovanskemu in mu pojasnila, da se ona s podnajemnico preživlja. Vsemogočni načelnik stanovanjskega urada pa zabrusi vdovi v obraz: »Kaj meni to mari; za Vas naj skrbi Vaša stranka, saj ima dovolj bank in bogatih ljudi. Pri deložiranju pa ostane.« Gospod Hovanski si je že mnogo dovolil v občevanju s strankami, a ta najnovejši zgled kaže, da svojega službenega stališča sploh ne smatra kot nepristranskega uradniškega mesta, ampak da se smatra za pašo, ki sme vse, kar hoče. V njegovem mnenju je vdova popolnoma brez pomoči in jo sme vsled tega hruliti, kakor mu drago. Skrajni čas je, da pride v ljubljanski stanovanjski urad evropsko ozračje! G. Hovanskemu pa odgovor, ko pride obračun, ne bo lahak.

Porotne razprave se prično v ponedeljek. Ta dan bo na vrsti Satler, ki je odvedel sina g. Karla Pollaka. Porota bo trajala 3 tedne.

Obsojeni milijonar. Večkratni milijonar posestnik in gostilničar Viktor Kalan, je bil bosočen na 5 mesecev težke ječe, ker je kupoval od vojakov oves, katerega so ti pokradli.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

Kalen je hitrih in urnih korakov dopel do kapele, smuknil v senco dreves in rahlo odmaknil veje, ki so popolnoma obdajale njeno ozadje, in se ustanovil v svojem skrivališču, ki je bilo glede na svetlišče spredaj in drevje zadaj tako popolno, da bi ga nikdo ne mogel odkriti, kdor bi slučajno prišel mimo. Potem je bilo navidezno zopet vse mirno v gaju; iz daljave so se čuli glasovi glasnih razuzdancov in godbe, ki je igrala, kakor še dandanes v poletnih nočeh, množicam, ki so postajale po ulicah in vživala na svežem zraku in v prijetni mesečini milejši dan.

Iz one višave, kjer se je nahajal les, se je moglo skozi presledke dreves videti širo in rdečkasto morje, ki je rahlo valovalo ob zaokroženem obrežju, na katerem so se nahajale bele vile mesta Stabije in Lektarijske gore, ki so se družile v daljavi s krasnim nebom. Sedaj je na drugem koncu naenkrat stopila v gaj visoka postava Arbaka, ki je bil na svoji poti proti Diomedovi hiši, in v istem trenutku mu je prišel nasproti Apeid, ki je bil namenjen k sestanku z Olintom.

»Ha! Apeid!« je dejal Arbak, ki je na prvi pogled spoznal svečenika, »ko sva se poslednjikrat srečala, si bil moj sovražnik. Od tedaj sem želel videti te, kajti rad bi, da bi še nadalje ostal moj učenec in moj prijatelj.«

Apeid je vzpričo Arbakovega glasu osupnil, se nemudoma ustavil in zrl nanj z obrazom, na katerem je bilo videti nasprotujoča, bridka, zaničljiva čustva.

»Lopov in slepar!« je dejal navsezadnje, »torej si utekel objemu groba! Vendar ne misli, da boš zopet spletel svoje brezbožne mreže okoli mene. Oborožen sem proti tebi!«

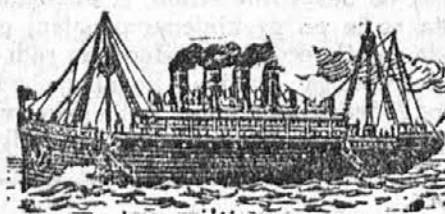
»Tiho!« je rekel Arbak z zelo nizkim glasom — toda njegov ponos, ki je bil v tem kraljevskem potomcu zelo velik, je razodeval rano, katero je zadobil od žaljivih pridevkov svečenika, in ustnice so se mu tresle in njegovo rjavkastorumenno čelo je zardelo. »Tiho! Govori bolj tiho! Lahko te kdo sliši in ako so razun mojih še druga ušesa slišala te glasove — potem —«

»Ali groziš? Kaj, ako bi me slišalo celo mesto?«

»Mani mojih prednikov bi ne dovolili, da bi ti odpustil. Toda stoj in čuj me. Razljučen si, ker sem hotel rabiti silo proti tvoji sestri. — Ne, mir, mir, samo en trenutek te prosim. Prav imaš, bila je blaznost strasti in ljubosumnosti — bridko sem obžaloval svojo blaznost. Odpusti mi; jaz, ki še nikdar živega človeka nisem prosil odpuščenja, prosim sedaj tebe, da mi odpustiš. Ne, pokoriti se hočem za žalitev — jaz prosim tvojo sestro za ženo — ne osupni — pomisli — kaj je zveza z onim ničvrednim Grkom v primeri z menoj? Neizmerno bogastvo — rod, v primeri s katerim so vaša grška in rimska imena stvar od včeraj — vednost, — toda vse to ti je znano! Daj mi svojo sestro in celo moje življenje naj bođe pokora za pregrešek enega trenutka!«

»Egipčan, in tudi ako bi jaz dovolil, moji sestri se studi ista sapa, ki je dihaš; toda jaz ti imam odpustiti svoje lastne krivice — zamorem ti odpustiti, da si me naredil orodje svojih prevar — nikdar pa, ker si me zapeljal, da sem postal pomoč-prisežen človek! Trepetaj! — Ravno sedaj pripravljam ono uro, v kateri boš razkrinkan ti in tvoji bogovi! Tvoje nečisto in circejsko življenje bo razgrnjeno belemu dnevu — tvoje našemljeno prerokišče razkrito — svetlišče malika Izide bo prišlo v pregovor, bo zaničevano, — ime Arbaka cilj sikanja in proklinjanja! Trepetaj!«

(Dalje.)

Cunard Line

VOZNI RED brzoparobrodov za Severno Ameriko in Canada.
CHERBOURG—NEW YORK—CANADA.

Spremembe se pridržijo brez posebne objave.

Največji in najhitrejši parobrodi na svetu.

Od Cherbourga do New Yorka	Parobrod
sobota	4. junija
sobota	18. "
četrtak	23. "
sobota	25. "

Največji in najhitrejši parobrodi na svetu.

Parobrod
Aquitania
Imperator
Saxonia *
Aquitania

Informacija za potnike. Legitimacije: Vsak potnik mora imeti predpisani potni list, vidiran od najbližjega ameriškega konzulata (Zagreb, Jezuitski trg 1), dalje od konzulov istih držav, skozi katere se mora potnik voziti do luke ukrcaja. — Do nadaljnega se morajo vsi potniki II. in III. razreda podvreči 12 dnevni karanteni v luki ukrcaja, valed tega je potrebno, da se potniki, ki potujejo preko Cherbourg-a zglašajo za odhod pri zastopstvu 18 dni in oni, ki potujejo preko Trsta 14 dni pred odhodom parnika.

* Parobrod „Saxonia“ vozi do luke Halifax (Canada).

Natančnejša pojasnila daje:

Zastopsivo Cunard Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.